

LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ

Teorije, evolucija, organizacija

Teme:

2

- Lokalni ekonomski razvoj, evolucija, teorije, organizacija
- Razumijevanje lokalne ekonomije
- Mjerenja u lokalnoj ekonomiji

Lokalni ekonomski razvoj - LER

3

- **Participativni proces u kojem lokalni akteri zajednički potiču stvaranje održive lokalne ekonomije**
 - Kvalitetni poslovi i radna mjesta
 - Kvaliteta života za sve
 - Uključivanje siromašnih i isključenih
- **Akteri** (partnerstvo, suradnja, promjene):
 - Privatni, javni i civilni sektor
- **O sposobljavanje** lokalnih aktera da učinkovitije koriste rad, kapital i ostale lokalne resurse u ostvarivanju lokalnih prioriteta
- LER – procesno orijentirana aktivnost (ne “lista želja”) koja uključuje:
 - Lokalne vrijednosti
 - Ekonomске pokretače
 - Razvoj

Četiri scenarija lokalnog ekonomskog razvoja (LER)

4

- **Razvoj odozgo**
 - regionalni razvoj i politika
 - Glavna uloga centralne države (arbitrarnost)
 - Čekanje odluka i resursa “odozgo”
- **Razvoj izvana**
 - Vanjski investitori, “strateški partneri”, ...
- **“Čekaj i vidi”**
 - Čekanje “dragog boga” koji nas valjda nije zaboravio (!?)
- **Lokalni ekonomski razvoj**
 - **Lokalni rad za lokalne ljudе korištenjem lokalnih resursa – ustanovljavanje LOKALNE EKONOMSKE INICIJATIVE**

Teorije

Klasične

- Teorija ekonomске baze
- Nova teorija trgovine
- Teorija polova
- Teorija centra i periferije
- Teorija regionalne inovacijske mreže
- Teorija industrijskih klastera

Endogene

- **Endogene varijable (socijalni razvoj, ljudski kapital, znanje, inovacije, lokalne institucije)**
- **Fluidne državne granice – gubi se podjela na lokalno i globalno - interakcija dva prostora (konkretni – apstraktni)**
- **Koncept samoorganizirajućih regija – mobiliziranje, revitalizacija endogenih regionalnih resursa**
- **“regije koje uče”**

Tri razdoblja LER-a

6

- Prvo razdoblje: 1960-e do 1980-e
 - Drugo razdoblje: 1980-e do 1990-e
 - Treće razdoblje: kasne 1990-e
-
- Različiti:
 - **Fokus i**
 - **instrumenti**

1960-e do 1980-e

FOKUS

- Privlačenje mobilnih proizvodnih investicija iz okruženja
- Privlačenje FDI
- Investicije u infrastrukturu (u javnom sektoru)

INSTRUMENTI

- Nepovratna sredstva
- Oslobođanje poreza
- Subvencionirani krediti
- Zapošljavanje jeftine radne snage na investicijama u javnom sektoru infrastrukture

1980-e do 1990-e

FOKUS

- ▶ Očuvanje postojećih lokalnih poslovnih grana
- ▶ Privlačenje investicija ka određenim lokalnim sektorima ili iz određenih geografskih područja

INSTRUMENTI

- ▶ Transferi lokalnim poslovnim granama
- ▶ Poslovni inkubatori / radni prostori
- ▶ Savjeti
- ▶ Obuka za mala i srednja poduzeća
- ▶ Tehnička potpora
- ▶ Potpora za pokretanje poslovanja
- ▶ Investicije u tešku i laku infrastrukturu

Kasne 1990-e

FOKUS

- ▶ Uređenje cijelog poslovnog okruženja da bude povoljno
- ▶ Investicije u “laku” infrastrukturu (razvoj kadrova, regulatorna racionalizacija)
- ▶ Javna/privatna partnerstva
- ▶ Investicije privatnog sektora za javno dobro
- ▶ Ciljano privlačenje investicija
- ▶ Izgradnja kompetitivne prednosti lokalnog područja

INSTRUMENTI

- ▶ Cjelovita strategija osiguranja kompetitivnog lokalnog poslovnog okruženja – stimulira rast lokalnih poduzeća
- ▶ Umrežavanje među zajednicama i suradnja
- ▶ Pomoć ekonomski povezanim poslovnim grupacijama (mrežama)
- ▶ Razvoj radne snage
- ▶ Potpora poboljšanju života

Tri faze ekonomskog razvoja

Komponente	Prva faza	Druga faza	Treća faza
10 Lokalni resursi	Diskontiranje vrijednosti radi privlačenja vanjskih poduzeća	Smanjivanje poreza i pružanje poticaja svim poduzećima	Izgradnja regionalne suradnje
Poslovni fokus	Vanjska poduzeća	Pomoć svim lokalnim poduzećima	Kreiranje konteksta za bolje odnose među poduzećima (mreže)
Ljudski resursi	Kreiranje poslova za lokalno nezaposленo stanovništvo	Razvijanje programa usavršavanja	Usavršavanja radne snage za izgradnju poduzetničke okoline i pokretanje poslovanja
Baza akcije zajednice	Fizički resursi	Socijalni i fizički resursi	Vodstvo i razvoj kvalitetnog okruženja

Temeljna ideja pristupa države

Atraktivnost lokacije, realokacija prema zonama nižih troškova inputa

Rast novih i poticanje postojećih poduzeća, poticaji konkurentnosti
Lokalni ekonomski razvoj

Poticanje rasta i umrežavanja (klasteri), lokalna i globalna konkurenost, tehnologija i znanost

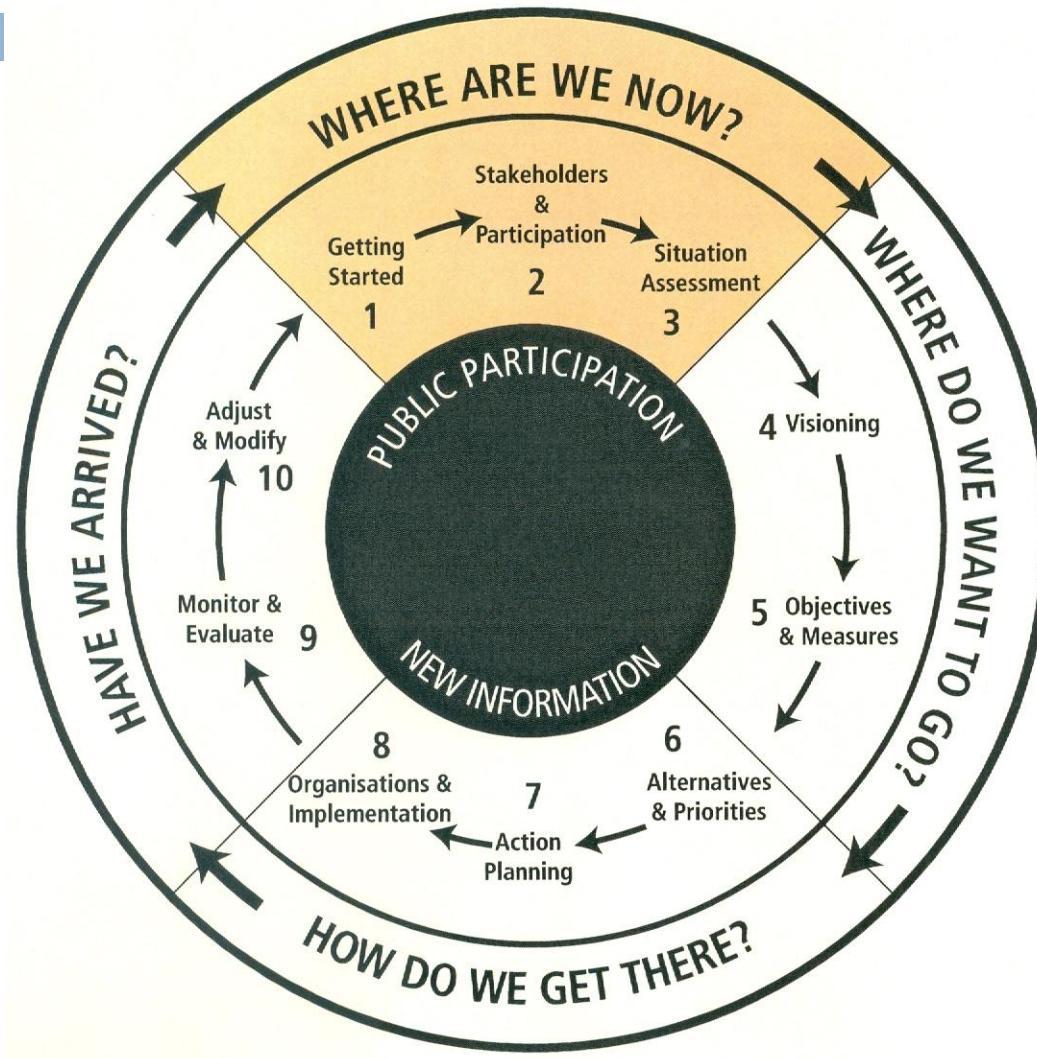
Četiri važna pitanja?

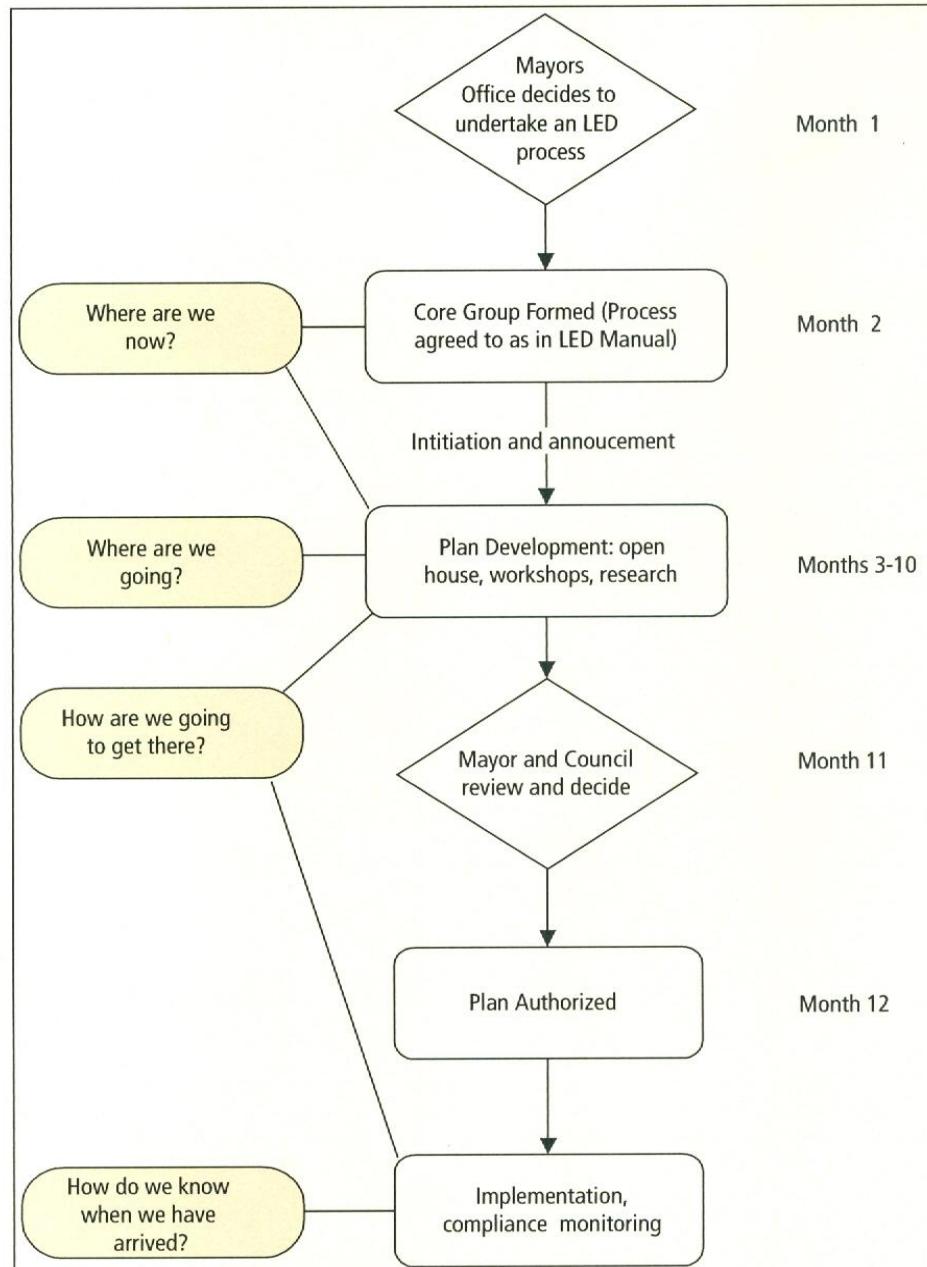
11

1. Gdje smo trenutno?
2. Gdje želimo stići?
3. Kako ćemo tamo stići?
4. Kako znamo da smo stigli?

Strateško planiranje LER-a, 10 koraka

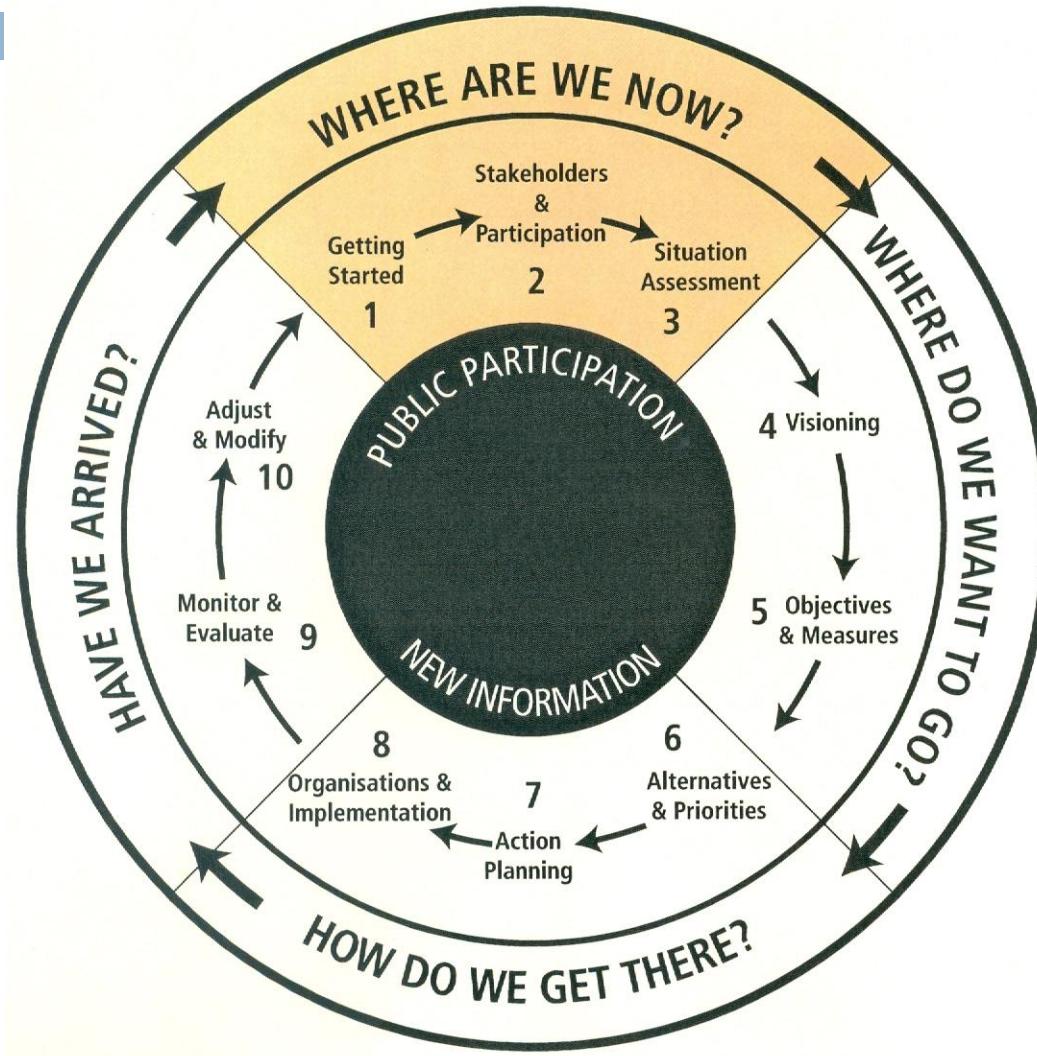
12

Gdje smo sada – procjena stanja!

14

Procjena lokalne ekonomije

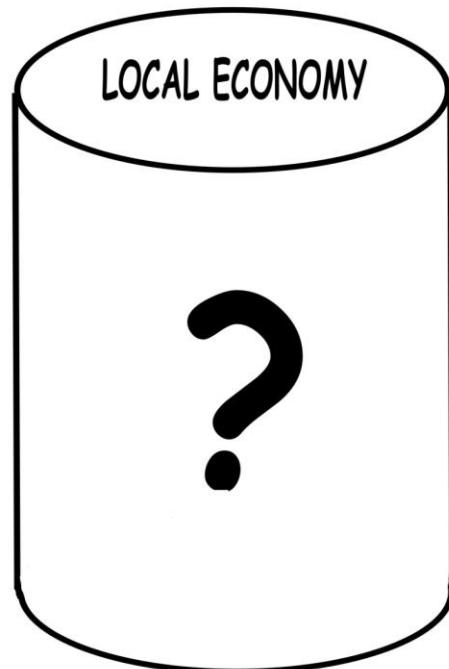
- **Procjena internih sposobnost i eksternih prilika određenog područja**
- **Prikupljanje strateški važnih informacija za lokalnu ekonomiju – pitanja:**
 1. Kako prikupiti podatke?
 2. Dostupnost i kvaliteta
 3. Ažurnost
 4. Korisnost za procjenu lokalne ekonomije
 5. Metode prikupljanja
 6. Troškovi i vrijeme
- **Osnova za dobru strategiju LER-a**

Lokalna ekonomija (gospodarstvo)

□ Zašto?

- Mi tamo živimo.
- Mi tamo radimo.
- Lokalni lideri trebaju donositi stručno utemeljene odluke.
 - Građani, poslovni ljudi, turisti
 - Potencijalni poduzetnici
 - Fiskalna vlast

Razumijevanje lokalne ekonomije

LOCAL ECONOMY

RESOURCES

PRODUCERS

CONSUMERS

Proizvodni faktori

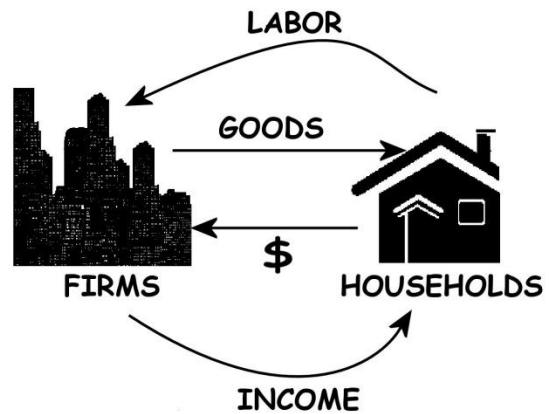
Zemlja <<< renta

Rad <<< plaće

Kapital <<< kamate

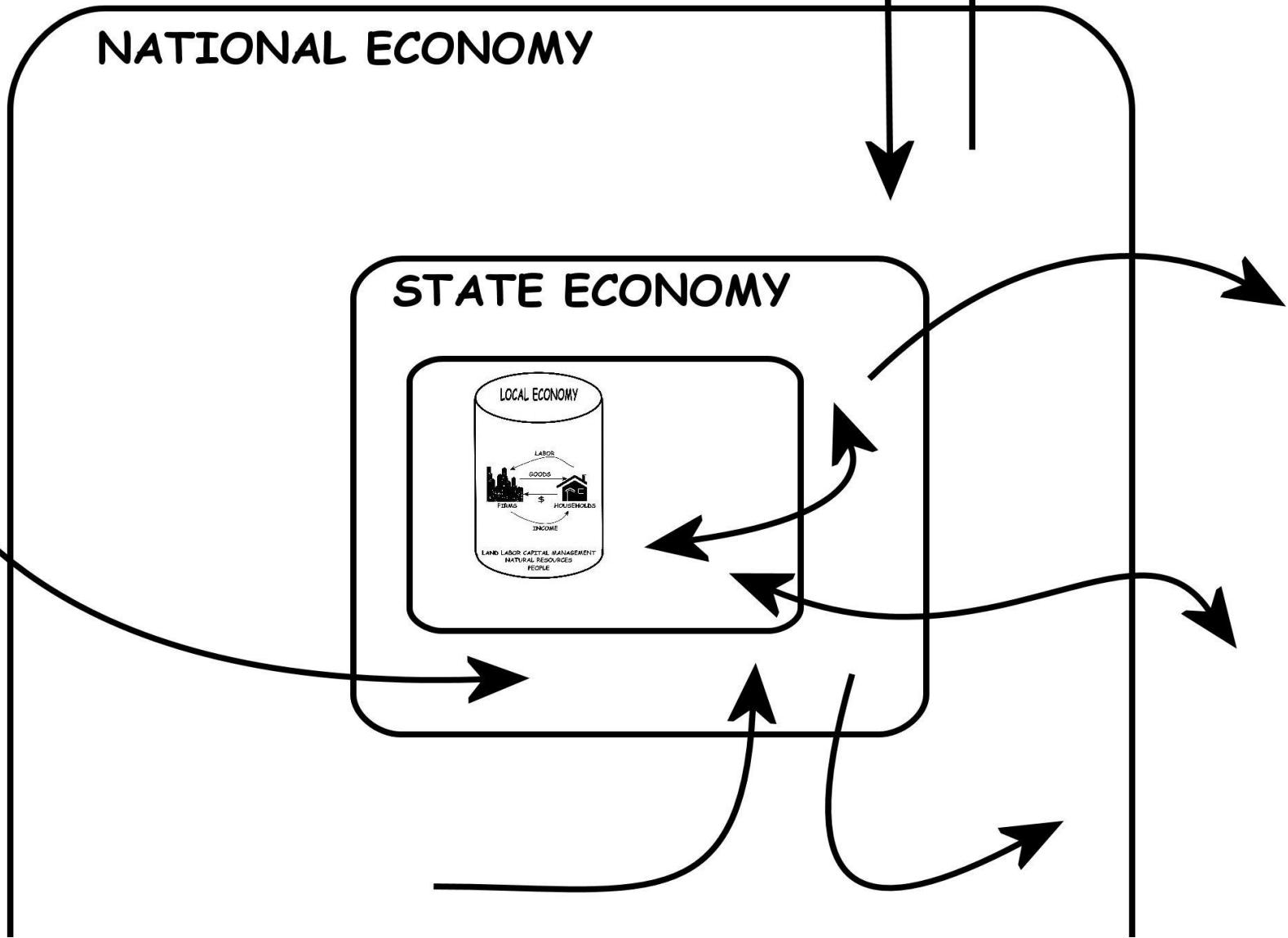
Menadžment <<< profiti

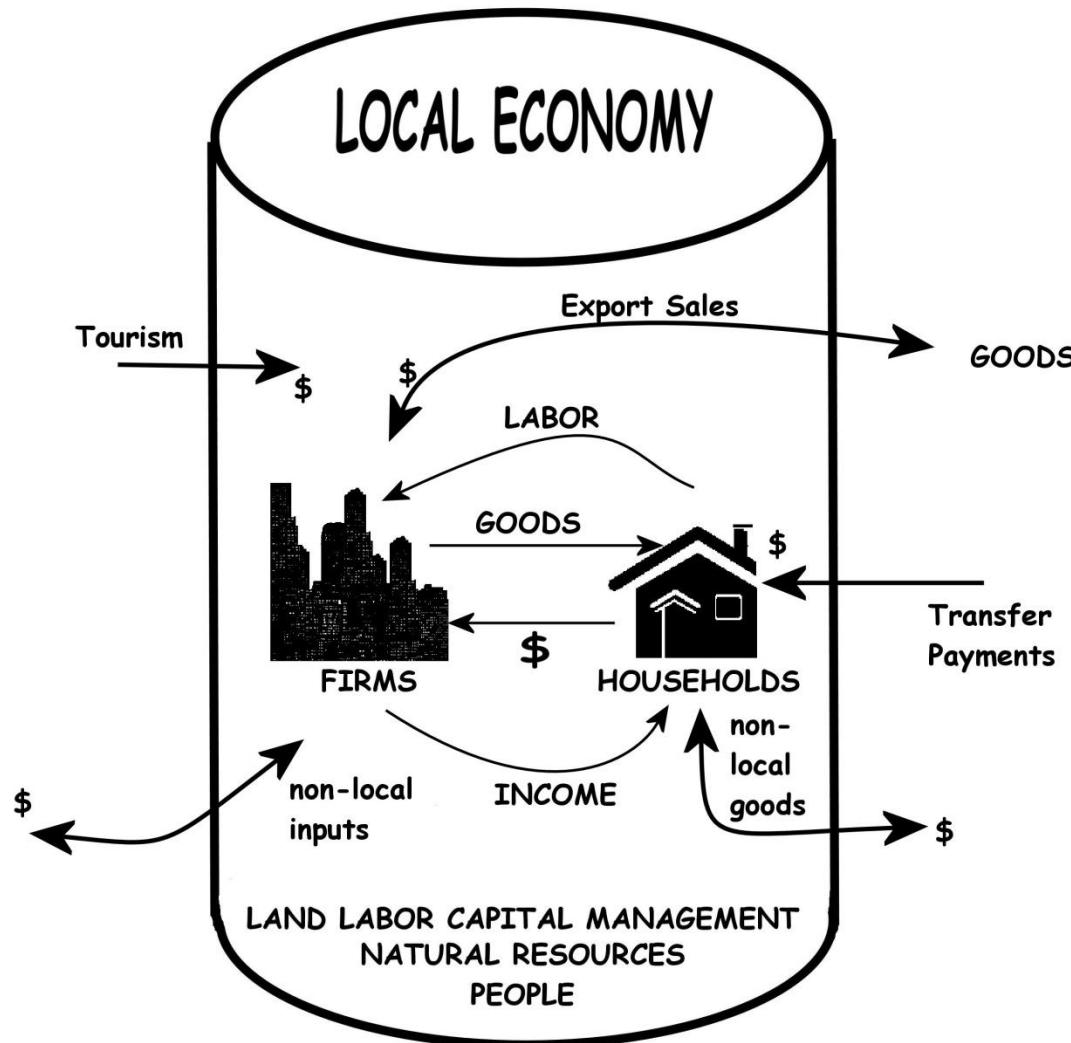
LOCAL ECONOMY

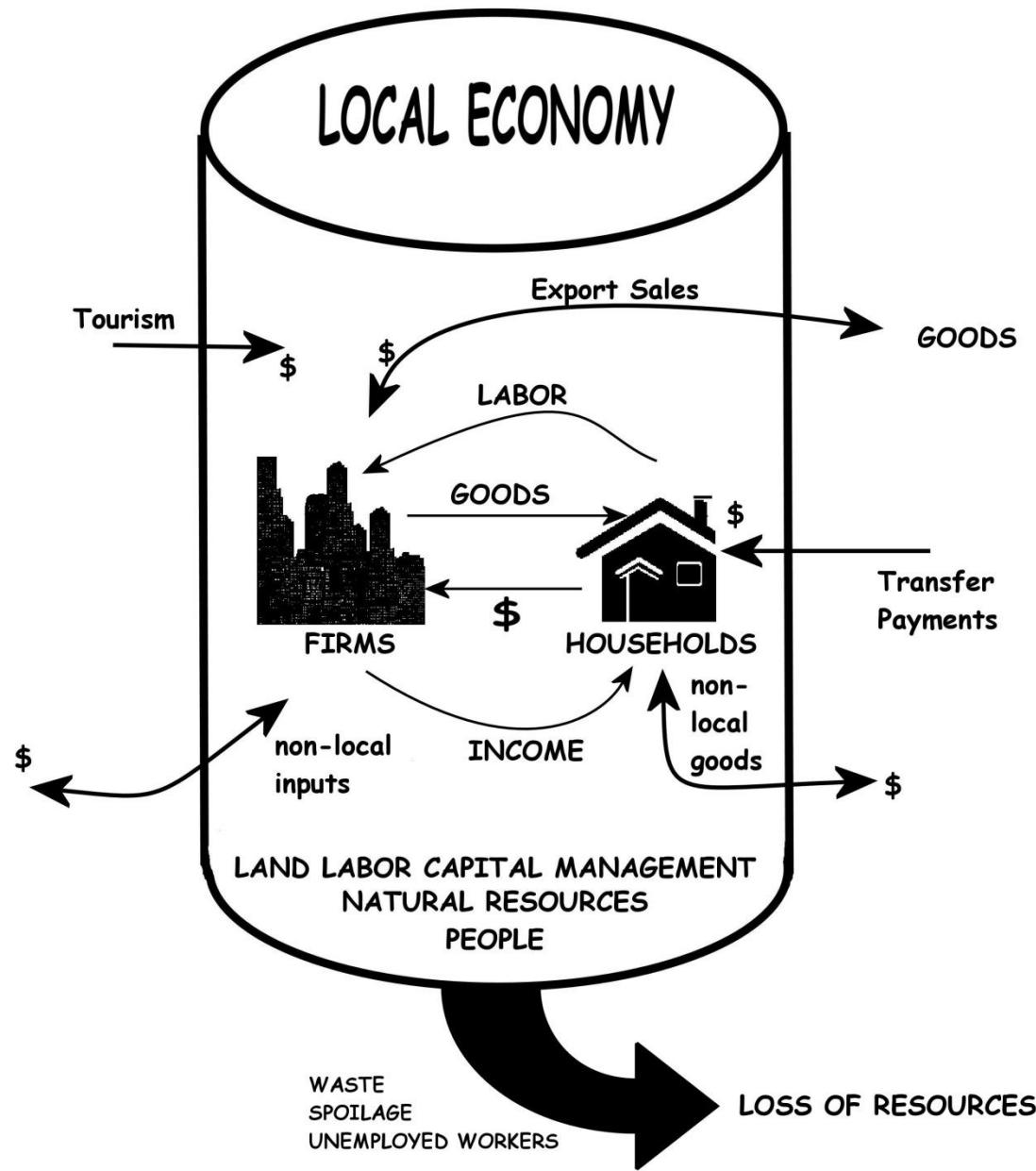

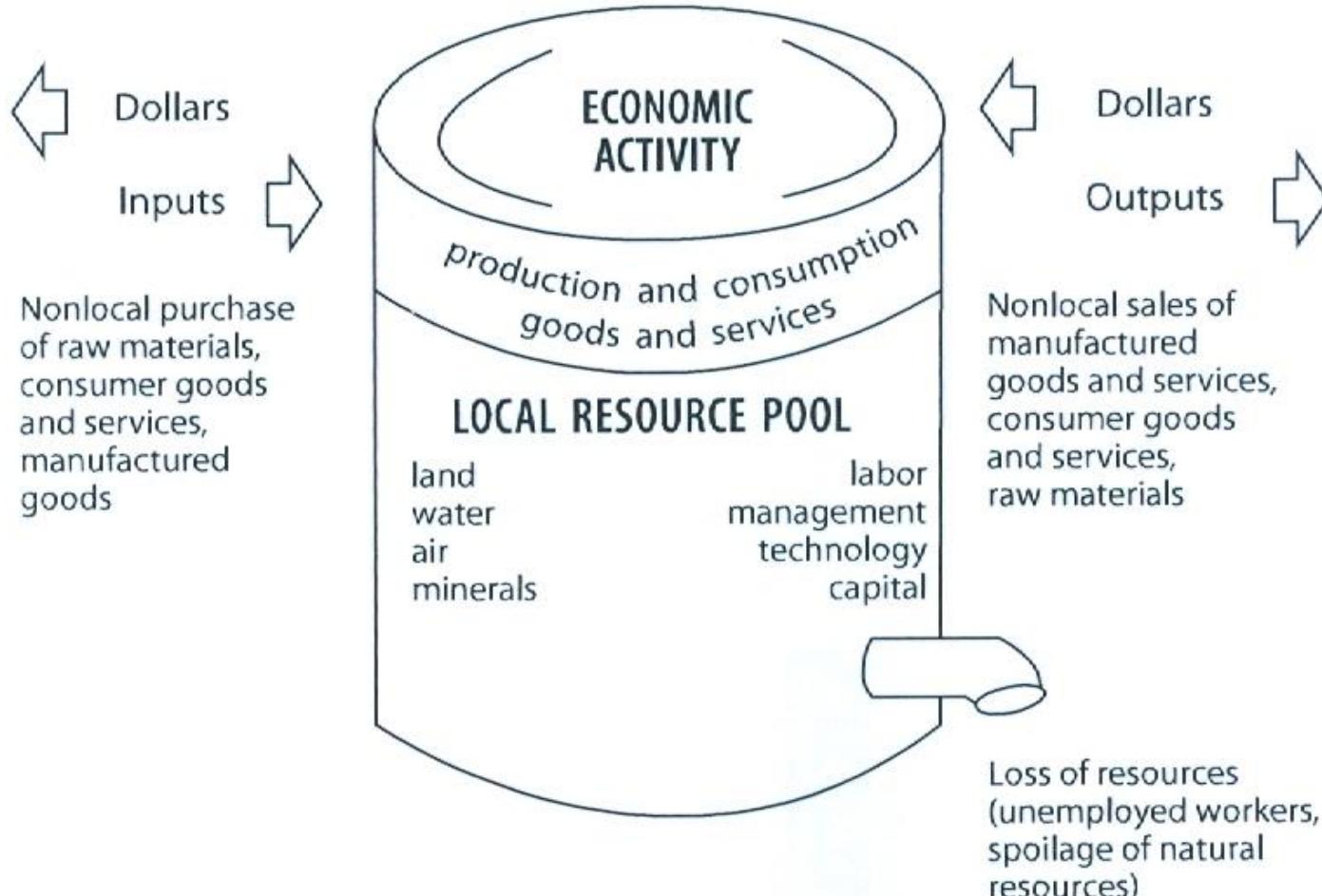
LAND LABOR CAPITAL MANAGEMENT
NATURAL RESOURCES
PEOPLE

THE WORLD

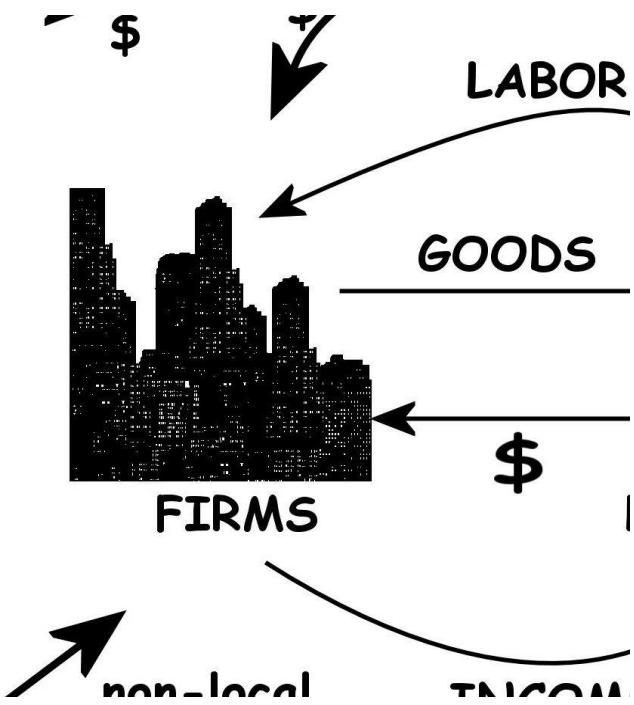

Mjerenja u lokalnoj ekonomiji

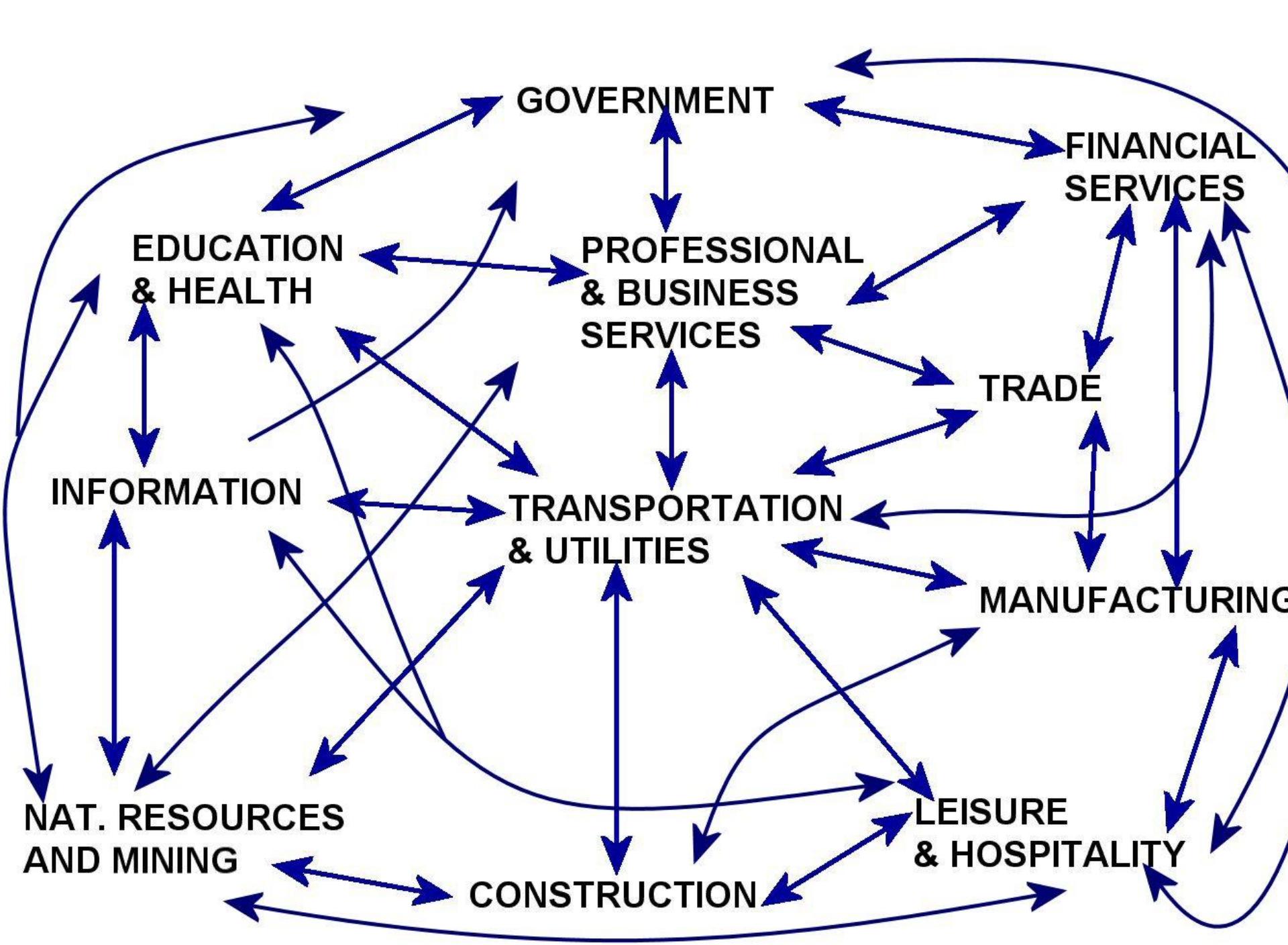

□ Dinamika, struktura

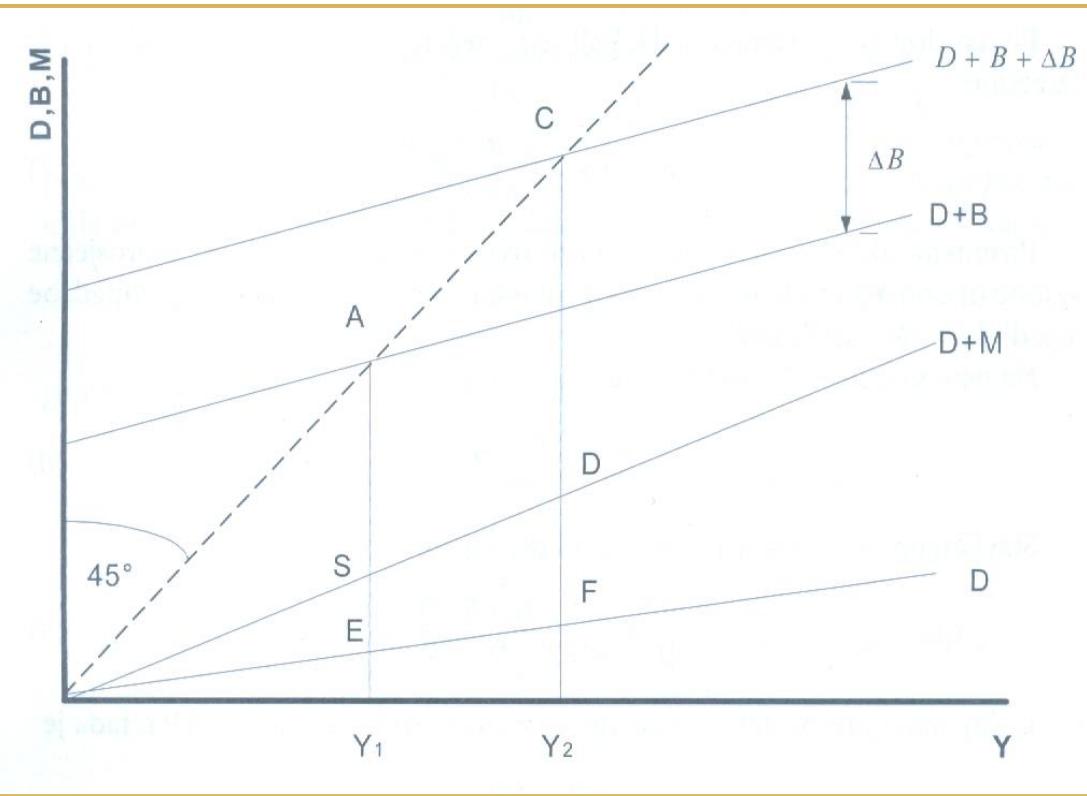
- ? rastućih sektora
- ? opadajućih sektora

□ Indikatori

- Demografski
 - Stanovništvo, dohodak
- Ekonomski
 - Plaće, zaposlenost
- Fiskalni
 - Prihodi, rashodi

Utjecaj izvozne baze na regionalni dohodak – Keynesova analiza

Interregionalna input-output matrica

Sektori		Regija r			Regija s			Ukupno		
davaoci	reprodukcijska potrošnja	finalna potrošnja	reprodukcijska potrošnja	finalna potrošnja	finalna potrošnja	r	s	Σ	proizvodnja/ uvoz	
primaoci	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	1 2 3	r	s	Σ		
regija r	1	X_{11}^{rr} X_{12}^{rr} X_{13}^{rr}	Y_1^{rr}	X_{11}^{rs} X_{12}^{rs} X_{13}^{rs}	Y_1^{rs}	$Y_1^{rr} + Y_1^{rs} = F_1^r$	X_1^r			
	2	X_{21}^{rr} X_{22}^{rr} X_{23}^{rr}	Y_2^{rr}	X_{21}^{rs} X_{22}^{rs} X_{23}^{rs}	Y_2^{rs}	$Y_2^{rr} + Y_2^{rs} = F_2^r$	X_2^r			
	3	X_{31}^{rr} X_{32}^{rr} X_{33}^{rr}	Y_3^{rr}	X_{31}^{rs} X_{32}^{rs} X_{33}^{rs}	Y_3^{rs}	$Y_3^{rr} + Y_3^{rs} = F_3^r$	X_3^r			
regija s	1	X_{11}^{sr} X_{12}^{sr} X_{13}^{sr}	Y_1^{sr}	X_{11}^{ss} X_{12}^{ss} X_{13}^{ss}	Y_1^{ss}	$Y_1^{sr} + Y_1^{ss} = F_1^s$	X_1^s			
	2	X_{21}^{sr} X_{22}^{sr} X_{23}^{sr}	Y_2^{sr}	X_{21}^{ss} X_{22}^{ss} X_{23}^{ss}	Y_2^{ss}	$Y_2^{sr} + Y_2^{ss} = F_2^s$	X_2^s			
	3	X_{31}^{sr} X_{32}^{sr} X_{33}^{sr}	Y_3^{sr}	X_{31}^{ss} X_{32}^{ss} X_{33}^{ss}	Y_3^{ss}	$Y_3^{sr} + Y_3^{ss} = F_3^s$	X_3^s			
Uvoz	1	X_{11}^{ur} X_{12}^{ur} X_{13}^{ur}	Y_1^{ur}	X_{11}^{us} X_{12}^{us} X_{13}^{us}	Y_1^{us}	$Y_1^{ur} + Y_1^{us} = F_1^u$	$U_1^r + U_1^s = U_1$			
	2	X_{21}^{ur} X_{22}^{ur} X_{23}^{ur}	Y_2^{ur}	X_{21}^{us} X_{22}^{us} X_{23}^{us}	Y_2^{us}	$Y_2^{ur} + Y_2^{us} = F_2^u$	$U_2^r + U_2^s = U_2$			
	3	X_{31}^{ur} X_{32}^{ur} X_{33}^{ur}	Y_3^{ur}	X_{31}^{us} X_{32}^{us} X_{33}^{us}	Y_3^{us}	$Y_3^{ur} + Y_3^{us} = F_3^u$	$U_3^r + U_3^s = U_3$			
DV	DV_1^r DV_2^r DV_3^r	-		DV_1^s DV_2^s DV_3^s						
vrijednost proizvod.	X_1^r X_2^r X_3^r	-		X_1^s X_2^s X_3^s						

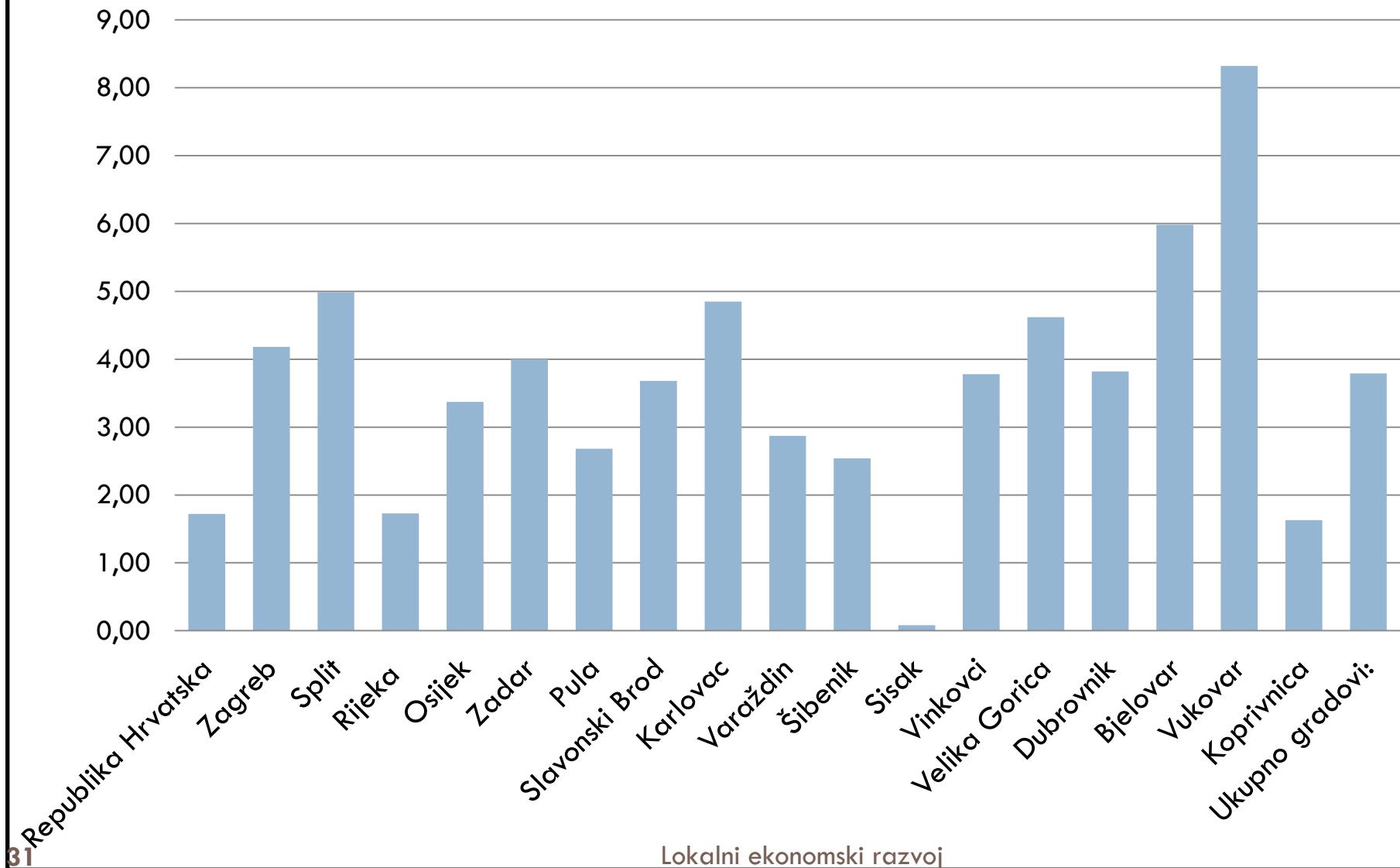
Zadaci analitičkih tehnika

1. Koji dio lokalne ekonomije ima najveću važnost?
2. Koji dio čini lokalnu “ekonomsku bazu”?
3. Koji dio je najbrže rastući?
4. Kako se promjene multipliciraju kroz lokalnu ekonomiju?
5. Koji dijelovi lokalne ekonomije su važni jer su uključeni u jake i rastuće nezavisne klasterne relevantnih poduzeća

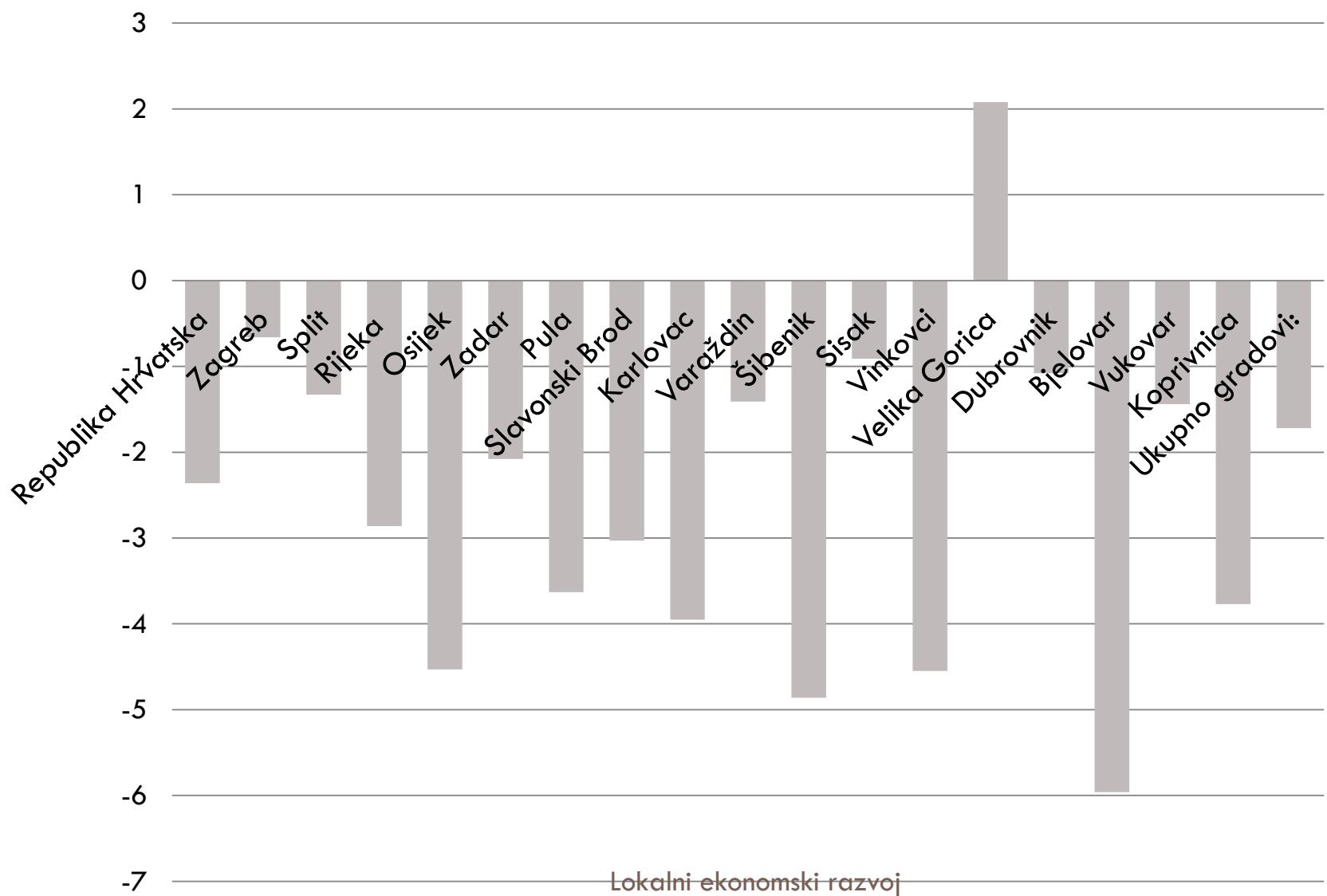
Metode mjerjenja i analize

- Analiza vremenskih serija
- Stope rasta
- Benchmarking (usporedba s RH, EU, ili slično)
- Geografsko mapiranje (mapa lokalne ekonomije, ekonomski i geografski podaci)
- PEST analiza (Političko, Ekološko, Sociokulturalno, Tehnološko, Ekonomsko okruženje)
- SWOT analiza (snage, slabosti, prilike, prijetnje)
- Porterov konkurentnski dijamant (Struktura i strategija poduzeća, uvjeti nabave i prodaje, relacije prema drugima poduzećima i sektorima)
- Input-output analiza
- Analiza dodajne vrijednosti (osnova za stvaranje poduzetničkih mreža)
- Lokacijski kvocijenti
- Indeks specijalizacije
- Shift-share analiza
- Mapiranje klastera (identificiranje baze klastera i veza)
- Institucijska analiza (kapacitet institucija)
- Određivanje i analiza gravitacijskog područja

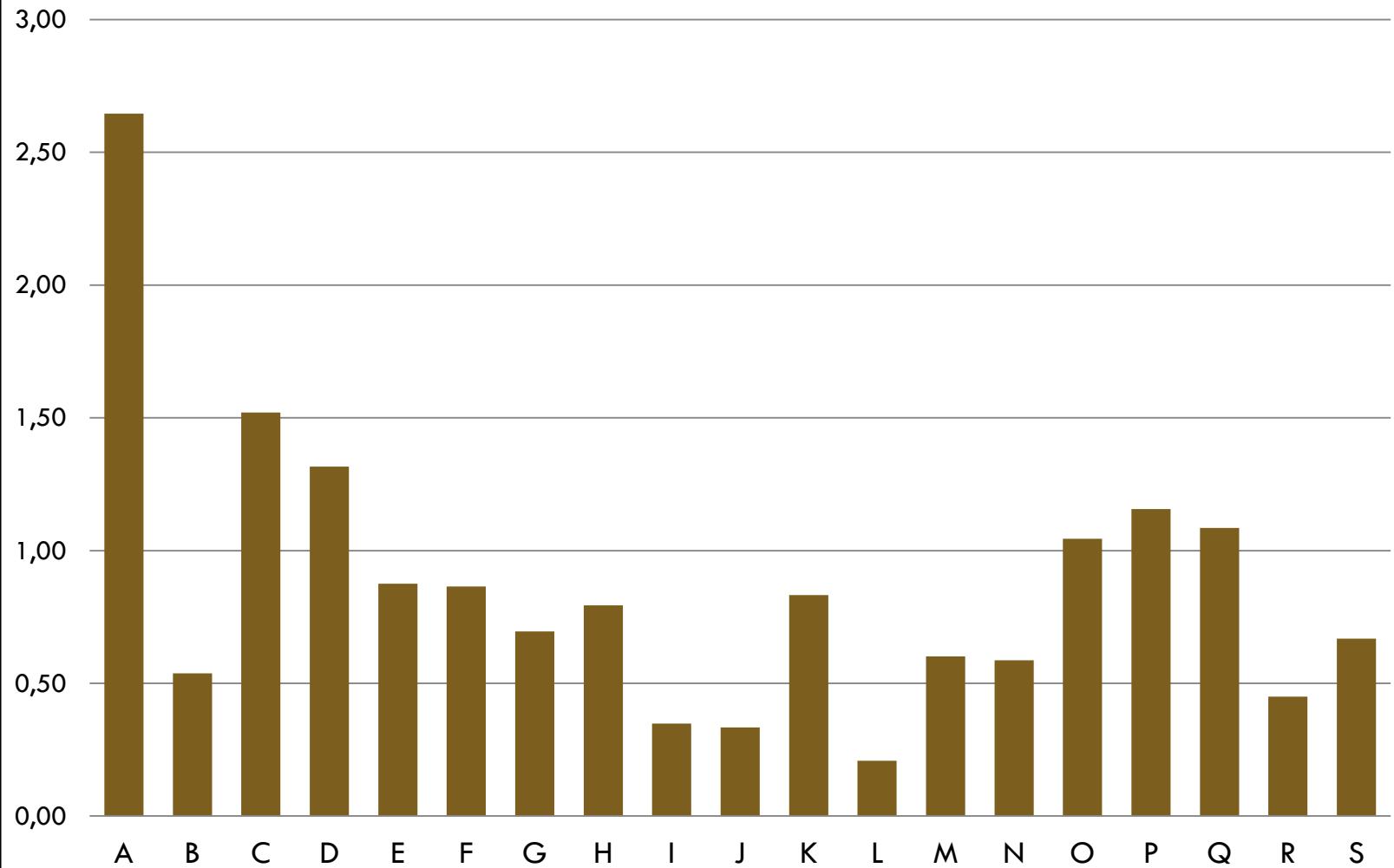
Prosječna stopa rasta zaposlenosti 2002.-2008.

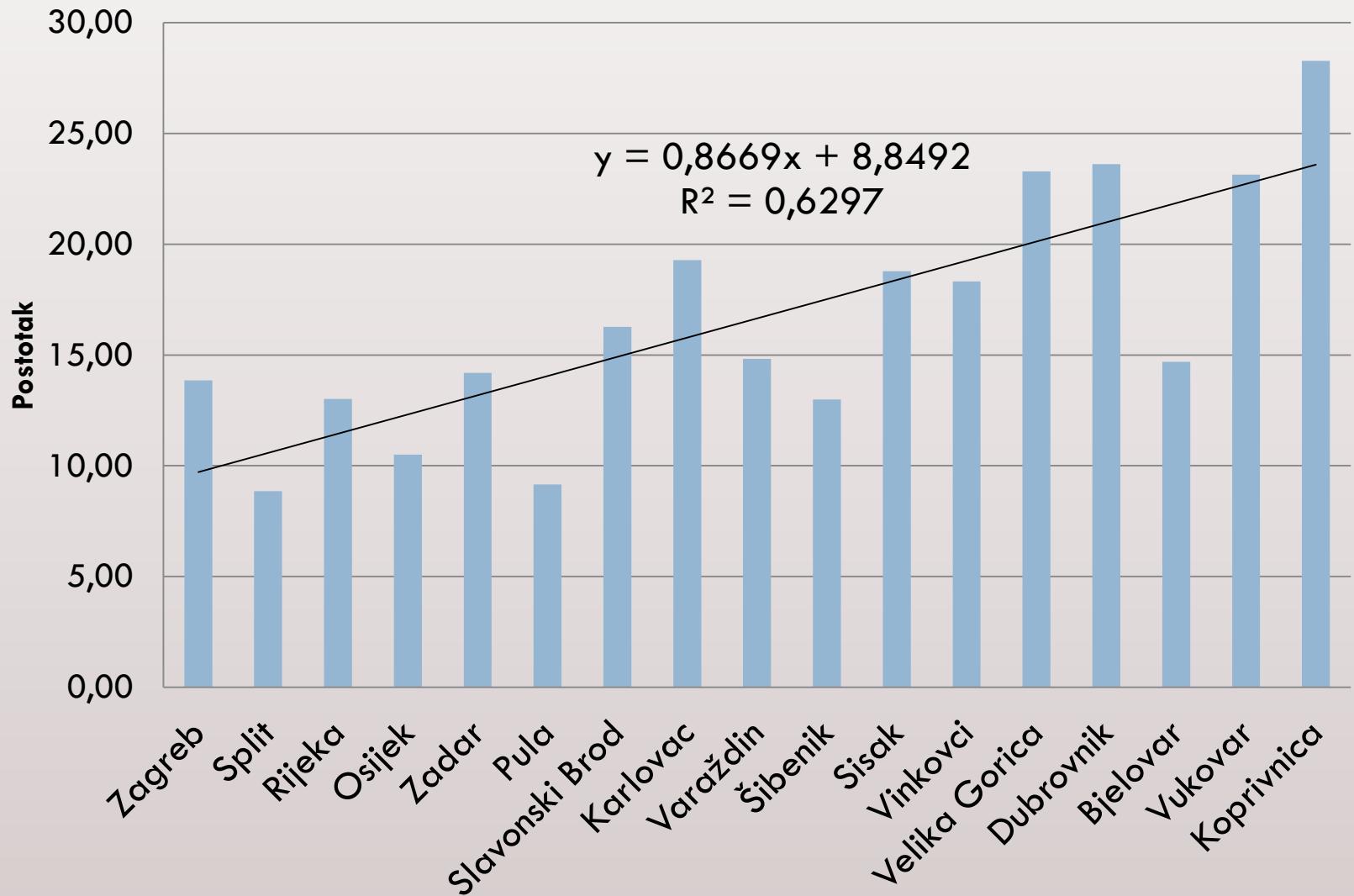
Prosječna stopa promjene zaposlenosti 2008.-2010.

Lokacijski kvocijenti, BBŽ, 2010.

Koeficijent specijalizacije, 2010

Shift-share analiza gradova

	2004	2008	Promj	% promj	nac.	mix	lok
REPUBLIKA HRVATSKA	663218	723018	59800	9,02	x	x	x
Zagreb	298358	344557	46199	15,48	33865	6966	5368
Split	61931	61793	-138	-0,22	7029	632	-7799
Rijeka	52135	52285	150	0,29	5917	309	-6077
Osijek	42057	44218	2161	5,14	4774	191	-2803
Zadar	21413	22205	792	3,70	2430	-31	-1608
Pula	22520	24611	2091	9,29	2556	113	-578
Slavonski Brod	18155	19165	1010	5,56	2061	-290	-761
Karlovac	17574	19412	1838	10,46	1995	-391	234
Varaždin	26214	27952	1738	6,63	2975	-456	-781
Šibenik	13372	14122	750	5,61	1518	-237	-530
Sisak	15684	13626	-2058	-13,12	1780	-580	-3263
Vinkovci	14196	13750	-446	-3,14	1611	-461	-1596
Velika Gorica	12207	12750	543	4,45	1386	60	-903
Dubrovnik	14049	15552	1503	10,70	1595	142	-235
Bjelovar	12797	13856	1059	8,28	1452	-212	-184
Vukovar	6089	8453	2364	38,82	691	-125	1798
Koprivnica	14467	14711	244	1,69	1642	-654	-744
Čakovec	15746	16861	1115	7,08	1787	-40	-635

Shift-share Bjelovar, djelatnosti

36

	Bjelovar							
	2004	2008	Promj	% promj	nac.	mix	lok	
Σ	12797	13856	1059	8,28	1452	-212	-184	
A	431	379	-52	-12,06	49	-71	-30	
B	0	3	3	0,00	0	0	0	
C	24	20	-4	-16,67	3	-1	-6	
D	3414	3693	279	8,17	387	-244	136	
E	300	248	-52	-17,33	34	-37	-49	
F	1085	1289	204	18,80	123	146	-65	
G	1549	1968	419	27,05	176	118	125	
H	87	64	-23	-26,44	10	5	-38	
I	598	957	359	60,03	68	-77	368	
J	410	493	83	20,24	47	38	-2	
K	552	601	49	8,88	63	161	-175	
L	2165	1695	-470	-21,71	246	-271	-445	
M	792	893	101	12,75	90	11	0	
N	1139	1241	102	8,96	129	-23	-5	
O	251	312	61	24,30	28	32	0	

